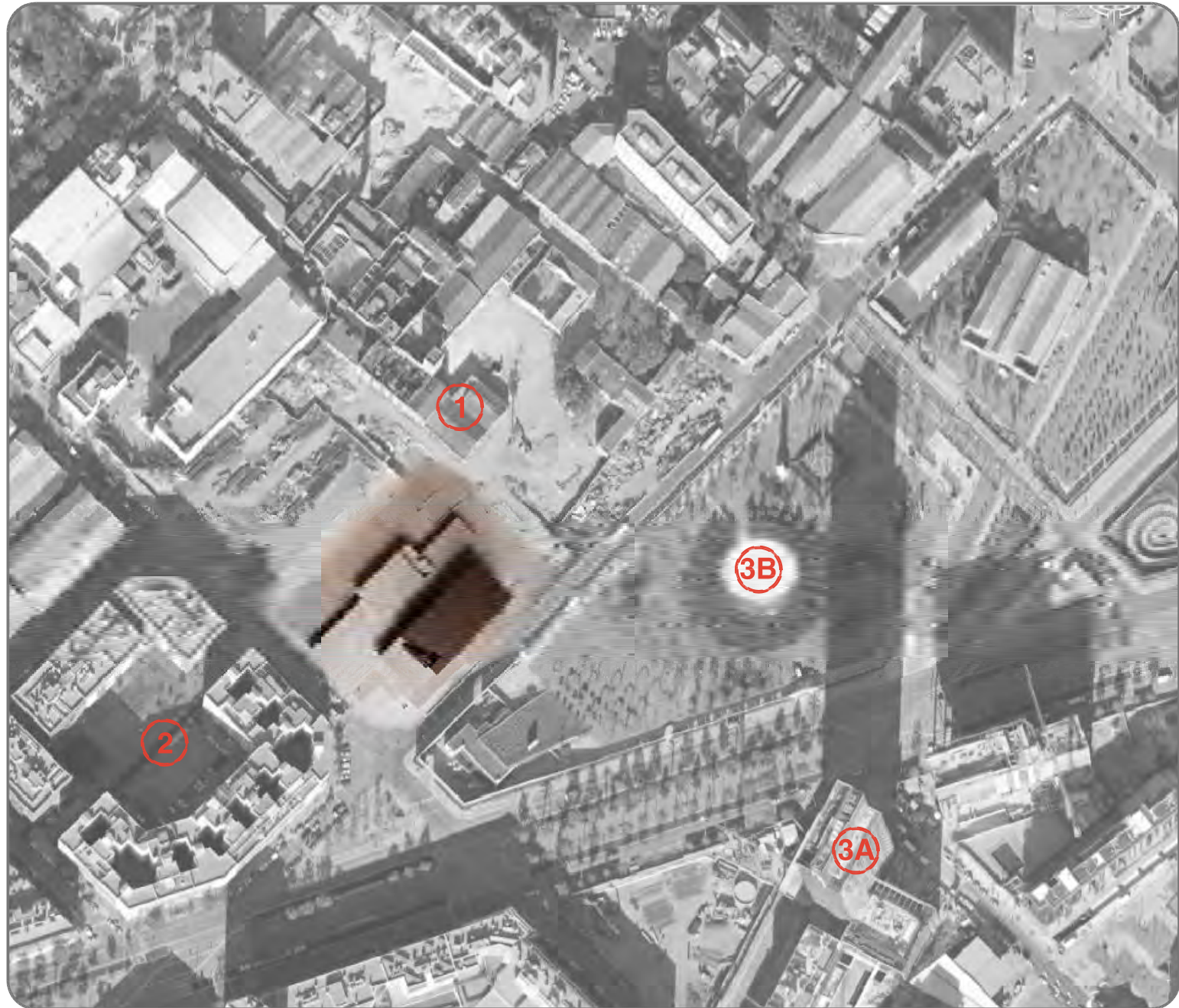

CENTRE CULTURAL I SALA DE REPRESENTACIÓ AL POBLENOU DE BARCELONA

L'antic poble de Sant Martí, actualment el barri de Poblenou de Barcelona, era i continua sent un motor productiu de la ciutat de Barcelona. Aquell poble estava constituït majoritàriament per **edificis industrials** sense cap tipus d'interès arquitectònic en aquella època. Les poques excepcions que el catàleg del patrimoni arquitectònic va decidir conservar poden crear una imatge equivocada del que realment va significar tot aquest indret.

La realitat és que la majoria de les construccions eren molt precàries, sense cap mena d'interès que no fos el merament productiu, i construïdes mitjançant un procés continu d'addicions segons les necessitats que anaven sorgint al llarg del temps. Per això s'observen en els diferents edificis unes tècniques de construcció molt heterogènies. Can Ricart, és sens dubte, una mostra d'aquest tipus d'obra, ben **contrastada amb** les construccions més modernes del seu voltant, tant els edificis de l'**Eixample** com els erigits amb l'**alta tecnologia** exhibida a l'altre costat de la Diagonal. Aquesta mescla d'identitats arquitectòniques fan que l'**emplaçament** del projecte sigui un espai amb una identitat molt **particular**.

L'estela del temps no passa desapercibuda a l'hora de projectar el meu edifici i he intentat tenir en compte cada un d'aquells llenguatges arquitectònics. Les **estratègies projectuals** utilitzades per **generar un espai** dins dels **diferents llenguatges** s'expliquen més endavant a la làmina corresponent.

1_ENTORN FABRIL: FÀBRICA DE CAN RICART (1853)

Autor del nucli principal: Josep Oriol Bernadet
Data del projecte: 1853
Superfície del recinte: 19.223,98m²
Sostre aproximat: 18.993,00m²
Tipus de propietat: privada

La fàbrica de Can Ricart del Poblenou és un dels edificis industrials més singulars de l'antic municipi de Sant Martí. Els seus orígens els trobem documentats en l'adquisició d'uns terrenys «fins aleshores agrícoles» per part del fabricant cotoner Jaume Ricart i Guiliart l'any 1853. Aquell mateix any l'arquitecte Josep Oriol Bernadet signa l'alçat del nucli inicial de la fàbrica dels Ricart.

No deixa de sobtar la ubicació del nucli fabril dels Ricart ja que aprofita l'aigua de la séquia Madruguera i les naus queden allunyades del traçat de l'antiga carretera de Mataró, malgrat que la possessió adquirida el 1853 arribava fins a aquest límit. Tota l'extensió desvinculada dels usos productius, i on es bastí una residència de la pròpia família Ricart, s'interposava en l'accés directe al recinte de la fàbrica, el qual havia de realitzar-se a través d'un passatge anomenat primerament *Passatge dels Ricart* i posteriorment *Marquès de Santa Isabel* (títol nobiliari de la família).

La fàbrica dels Ricart del Poblenou era una peça de l'engranatge productiu de la família, que comptava amb fàbriques a Manresa i al Raval de Barcelona. La pujança econòmica de què va gaudir es va traduir en successives ampliacions ja a les dècades de 1860 i 1870 de les quals se'n disposa molt poca documentació. Aquest procés additiu i expansiu és pràcticament habitual en molts grans complexos fabrils i està clarament lligat a la pròpia dinàmica de creixement de l'empresa. El fet que els Ricart gaudissin d'una extensió de terra considerable afavoria sens dubte els seus plantejaments expansius, encara que aquests plantejaments toposin amb la **teòrica il·legalitat** de la manca d'adequació al Pla Cerdà. Així doncs, a la primitiva fàbrica projectada per Josep Oriol Bernadet el 1853 se li anaren afegint, en èpoques diverses, diferents cossos i naus per acabar configurant un recinte que podríem considerar com a delimitat i tancat abans de la Guerra Civil.

2_HABITATGES DINS LA TRAMA DE L'EIXAMPLE

Autor del projecte: Ildefons Cerdà (1815-1876)
Data de creació: 1859
Data d'inici: 1860
Data de modificació: 1863
Consolidació del pla: 1870
Integració al barri de St. Martí: 1897

La trama del Pla Cerdà, sens dubte la intervenció més important realitzada en la història de la Barcelona actual, està formada per carrers d'una amplada d'uns 20 metres que permeten una calçada de 10 metres i unes voreres arbrades laterals de 5 metres respectivament. Les illes edificades tenen unes dimensions aproximades de 100x100 metres amb un generós i característic xamfrà a les cantonades.

A l'antic municipi de Sant Martí, on es situa el meu projecte, el Pla Cerdà va arribar als voltants de 1897. De tota manera, segons plans datats de 1903, va trigar a notar-se efectivament la seva aplicació. En la documentació de l'època es pot observar com tot i passar la trama del Pla per aquesta zona, es va respectar el traçat de la carretera de Mataró, l'actual carrer Pere IV, que era l'eix vertebrador de les Indústries de la zona.

A diferència de l'entorn proper que circumdava el meu projecte, la illa de Can Ricart s'ha mantingut al marge de la influència de l'Eixample Cerdà, fins al punt que s'ha trobat ben poca planimetria d'un determinat període de temps. Això demostra que el Pla no s'aplicava a les noves construccions que s'hi feren.

Les altres edificacions que trobem pròximes al projecte, siguin fàbriques o habitatges, són més modernes i, per tant, aquestes sí es cenenyeixen a les normes bàsiques de l'Eixample.

3_EDIFICIS AL 22@BARCELONA

Data: 2000
Territori: 198,26Ha (115 illes)
Nova superfície bruta: 4.000.000m²
activitats productives: 3.200.000m²
habitatges, instal·lacions i serveis: 800.000m²
Increment de zones verdes: 114.000m²
Increment d'instal·lacions: 145.000m²
Inversió en infraestructures: 180 milions d'euros

El projecte 22@Barcelona respon a la necessitat de recuperar el dinamisme econòmic i social de les antigues àrees industrials del Poblenou i crear un entorn divers i compacte, en què els espais productius conviuen amb els centres d'investigació, formació continua i transferència tecnològica, habitatges protegits, equipaments i zones verdes que milloren la qualitat de vida i de treball.

L'entorn del 22@Barcelona contempla un model urbà d'alta qualitat, ecològicament més eficient i amb més força econòmica, que combina de forma equilibrada l'activitat productiva amb la vida de barri.

L'àrea del meu projecte està afectada pel Pla 22@Barcelona perquè respon a la condició de ser un sòl no edificat proper a un conjunt fabril, actualment protegit, i al qual es preveu dotar de la sèrie de nous usos ja esmentats. Amb això es pretén contribuir a generar el model de ciutat que persegueix aquest Pla. Així doncs, la qualificació que correspon a l'àmbit del meu projecte és d'equipaments 7@.

SITUACIÓ SENSE ESCALA **01**

Centre cultural i sala de representació al Poblenou
 BERNAT BOU OLIVER 28.JUNY.2010

ESCOLA TÈCNICA SUPERIOR D'ARQUITECTURA DEL VALLÈS
 TRIBUNAL 4: Jaume Freixa, Albert Cuchí, Lluís Bravo